

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Het Leven Der HH. Maeghden Die Van Christvs tijden tot
dese eeuwe Inden Salighen Staet Der Svyverheydt inde
Wereldt gheleeft hebben**

Rosweyde, Heribert

T'Antwerpen, 1626

21. Oct. Het leven vande H. Vrsula, Maghet ende martelaersse. an. 383.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43129

HET LEVEN

VANDE

H. V R S V L A. 21. Oct. A. 383.

M A G H E T

ende Martelaerffe.

In den tijdt van den Keysar Gratianus / sone van
 Valentinianus den ouden / stondt teghen hem op
 eenen synen Capiteyn ghenoemt Maximus / een
 vroom man / ghebozen upt het eplandt Britannia
 (dat wy nu Enghelandt noemen) ende wierdt van
 den legher Keysar ghemaecht. Hy quam met den by-
 stant van de soldaten ende andere inghebozen van En-
 ghelant syne vrienden ende bekende in Gallien (dat nu
 Franckryck is) ende wierdt daer meester af / sonderlin-
 ghe van een landtschay / doen ghenoemt Armorica / nu
 ghenoemt cleyn Britannien / vande Britannen oft En-
 ghelsche ; die het wonnen ende verwoesteden met soo
 groote nederlaghe ende raserij / dat sy de inwoonders
 dooden / ende lieten het landt onbewoont. Maximus
 wilde maken / dat dit landt soude bewoont worden / als
 hem seer bequaem zijnde om Enghelandt ende Franck-
 ryck te behouden. Daerom deylde hy onder syne solda-
 ten / die upt Enghelandt ghekomen waren / het landt en
 vruchtbare velden van cleyn Britannien / om dat sy het
 souden bouwen / ende de vruchten ghenieten. Maer om
 dat syne soldaten souden moghen vrouwen hebben ende
 kinderen krijghen / ende in dit landt wortelen / daer gee-
 ne vrouwen en waren / om dat sy doot gheslaghen had-
 den gheweest : docht het hem gheraden / te seyn den na de
 eplanden van Britannien / die begripen Enghelandt /
 Schotlant / ende Ylandt ; om te vergaderen zene groo-
 te menigte van maeghden / die ghebrocht soude n wor-
 den na cleyn Britannien / ende daer trouwen met syne
 soldaten / meestendeel upt het selve eplant ghebozen.

*Door Gaste-
 fridus Bis-
 schop ende
 andere.*

*Maximus
 rebelleert
 teghen den
 Keysar
 Gratianus.*

Den principalen Capiteyn van gheheel dien legher
 was Conanus een personagie van grooten huyse / ende
 een

Conanus
epscht Vrsu-
la ten hou-
welijcke.

een bande meeste Heeren van Engghelandt / dien Maximus synen Stadt-houder / ende oversten van alle de haben van die Coste gemaect hadde. Conanus epschte tot eene huys-vrouwe eene seer edele maghet / dochter van Dionotus Coninck van Cornualien / ghenoeemt Vrsula, die begift was met alle gaven van eerbaerheit / schoonheydt ende gratie / die-men in eene vrouwe soude moghen begheeren. Daer wierden in alle dese landen van Britannien ghesocht eif duysent maeghden / ten eynde voorszreben ; ende oock om dat sy Vrsula souden gheleypden / die als het hooft ende vrouwe van alle d'andere soude zyn. Sommighe maeghden ghinghen met haren wille / ende sommighe teghen haren danck : maer alsoo het moeste zyn / ende dat het bevel was van Maximus (die Keeser / oft om beter te seggen tyran was) oft sy wilden oft niet / sy moesten ghehoorsaem zyn. Sy ginghen in sommighe schepen / die bereypt waren om na kleyn Britannien te varen. Het beliefsde Godt / dat alsoo de schepen upt de havene voeren / sy soo contrarien wint kregghen / dat dit saligh gheselschap (in plaetse van aen te komen in Britannien) wiert ghebreven met groot ghewelt voorszreben in d'eplanden van Zeelandt ende Hollandt ; ende quam inden Rhyn / dat eene sterck-loopende / wyde / ende diepe riviere is.

De schepen
komen dooz
het ontwe-
der in den
Rhyn.

Op den selven tijdt als dit gheschiedde / ende den Keeser Gratianus vernam / wat Maximus in Engghelandt ende Franckryck hadde ghedaen ; dat hy hem droegh als Keeser ende Heere / ende niet als synen Capiteyn ende dienaer ; soo hadde hy / om hem te wederstaen / tot synen dienste ontboden de Poictieviers ende Hunnen / een wreedt / sel / ende barbaer volck ; die de Gotthen hadden verwonnen / ende hadden wonderlijcke en grote oorlooghsche daden bedreben. Dese beghonsten onder Melga den Capiteyn vande Poictieviers / ende Gavius Capiteyn van de Hunnen met eene stercke blote de zee te doorzloopen / ende die te rooven als zee-roovers ; stelende ende roovende al dat sy vonden ; mey nende te varen na Engghelandt / om den tyran Maximus daer upt te jaghen / ende den Keeser Gratianus dienst te doen / die hen daerom soldye gaf. De Barbaeren quamen inde selve havene / daer de maeghden aen ghekomen waren : ende siende dat het schepen van den spant waren ; ende Maximus aen-ginghen / reghen

welcke sy quamen; namen sy die in. Als sy saghen dat sy met maeghden gheladen waren / soo wilden sy die berocrachten ende schande aen-doen; aenghesien sy wel soo oneerlick ende oncuysch / als sel ende wzeet waren.

Maer dese heplighe maeghden van hare Oberste ende meesterse Ursula vermaent ende gheuoet zijnde / namen dooz haer liever het leven dan de eerbaerheyt te verliezen. Ende alsoo sy met de daedt ende woorden bethoonden hare groote kloeckheyt ende volstandigheyt / ende dat sy bereypt waren tot alle pijn ende toezement / om Godt niet te vertoornen; veranderde de Barbaren de liefde in eene rasernijge / en eenen schroom van het Christen gheloobe: sy vielen haer aen ghelijck wiouwen eene kudde schapen / ende sloeghen haer allegader doot / om daer niet langher te vertoeven / ende eer in Engelandt te komen / daer (soo sy hoorden) gheen ooz looghs volck en was / om dat het Maximus daer upt ghenomen hadde.

De principaelste maeghden / die hier haer bloedt stoteden dooz het Christen gheloobe / ende hare repnicheyt; hebben gheweest de heplighe Ursula, Oberste ende hooft van allen / Sentia, Gregoria, Pinnosa, Mardia, Saula, Bricula, Saturnina, Saturnia, Rabacia, Palladia, Clementia ende Gratia. Op den dagh als sy stierden / triompheerde Christus in dese heplighe maeghden van 't ongheloobe / vleeschelijckheyt / vande sonde / ende helle; ende verclaerde hoe veel stercker de deught is van eenen Christen om de doot te lijden / dan de wzeetheyt des dupvells ende sijnder dienaren / om hem die aen te doen: ende dat sijne soldaten ghevallen zijnde / wederom op-staen; ende als sy sterben / dat sy dan leven / ende worden ghecroont met de eeuwige glorie. De lichamen vande heplighe maeghden wierden van de Christenen met groote devotie vergadert / ende ghevoert in de stadt Colen / die op den selven Rhijn ghelegghen is; alwaer ghesticht wiert een heerlijck Vrouwenklooster; ende men siet in het selve op den dagh van heden veel hoofden van dese heplighe maeghden / ende worden met sonderlinghe devotie vereert; hoe-wel dat daer veel bedeelt zijn dooz gheheel Christenheyt. Veel mepnen / dat sy ghedoodt zijn op de selve plaetse / daer nu hare heplighe lichamen ligghen. Want de aerde vande selve Kercke en laet niet toe eenich doot lichaent;

De Barba-
ren wilden
de maeghden
berocrachten.

Sy slaen
alle de
maeghden
doot.

Namen van
de princi-
paelste
maeghden.

In hare
kercke en
kan gheen
doot lichaem
begraven
worden.

al waer het oock maer van een versch ghedoopt kindt/
indien het daer begraven wordt; maer woeyt 't selve
uyt. Het welck een teecken is / dat Godt niet en wilt /
dat eenigh lichaem soude begraven worden op die plaet-
se / daer begraven zijn de lichamen van sijne soo veel
maeghden / Martelaerssen en bruyden / die haer supber
bloedt ghegheven hebben voor de belijdinghe van sijn
gheloode / ende bescherminghe van hare reynigheyt.
Men seght oock / dat de H. Virgula, ende hare heylighe
ghesellinnen by-staen in de ure der doot / de ghene /
die hen aen haer bevelen / ende tot haer in hun leven
devotie hebben.

Vita S.
Cuniberti
12. Novemb.
6. 7.

De Historie vande elf duysent Maeghden wordt van
verscheyden Schryvers verscheydelijck verhaelt. Dit
is immers seker ende buyten allen twijffel / datter veel
H. Maeghden te Colen begraven zijn: Want 't selve
blijckt uyt het leven vanden H. Cunibertus, Bisschop
der selver stadt / die gheleest heeft in het jaer Christi
653. al waer wy vande Kercke der H. Maeghden dese
woorden lesen: Als den H. Cunibertus, nu Bisschop ghe-
kosen zijnde, inde Kercke der H. Maeghden Missie da-
de; heeft de Clergije, ende allen 't volck ghesien eene
duyve, die over al door de Kercke vloogh, tot dat sy
quam rusten op 't hooft vanden H. Cunibertus. Van daer
is sy wederom ghevloghen naer een vande graven der
H. Maeghden, en alsoo verdwenen. Dat dese Maegh-
den oock in groot ghetal gheweest zijn, wordt ons be-
tuyghet van Wandelbertus Religieus van Prumien in
sijn Martelaers-boeck in veersen beschreven / die in
aensien is gheweest in 't jaer 850. door dese woorden:

Aen 's Rhijn-stroo's oevers staen veel teekens vā Victori,
Daer menich duysent zijn ghedoodt voor Christi naem,
Door felle godloosheydt; maer Colen, 't is u glori,
Dat maeghdekens in u tot winnen zijn bequaem.

Het marte-
lie vande H.
Cordula,
eene der
selver
maeghden.

Van 't H. geselschap deser Maeghden was oock eene
ghenaemt Cordula, die (ter-wylen d'andere maeghden
ghedoodt wierden) alleen in den buyck van een schip
verborghen heeft gheleghen; ende haer des anderen
daeghs / om dat sy ghesien hadde / dat de zielen van hare
mede-maeghden door de heylighe Engelen inden hemel
wurden ghedraghen / vry-moedelijck / ende met een
manne

mannelijck herte verthoonende ende op-offerende / is de glorieuse ende triompherende vende der **HH**. Martelaerssen dooz eene ghelijcke martelie ghevolght. Maer niemant en moet hier in gheschandelizeert worden / als oft dese **H**. Maghet / dooz dese clepne vrese van het martelie / hare heplighepdt te kort ghedaen oft vermindert hadde: aenghesien dat den **H**. Petrus Christum verloochoenende / ende Thomas van sijne verrijzenisse twijfelende / niet en hebben verlozen de eere van hun Apostelschap. Genen langhen tijdt hier naer heeft de vorsepde **H**. Maghet Cordula haer veropenbaert aen eene clupsenaersse met name Helendzuda / van een wonderlijck strenghe leven ende groote verdiensten; ende heeft haer ghebraght / oft sp haer / als zijnde hare mede-ghefellinne / niet en kende? Dese / hoe-wel sp seer hepligh en metter herten Gode seer naer by was / nochtans alsoch verderffelijck wesende / ende niet konnende de onverderffelijcke dinghen verdragen / heeft eenen schroom van dese persoone / die eene Goddelijcke schoonhepdt ende graviteyt hadde / ghekreghen. Want de Maghet Godts was wonderlijck fraey boven allen menschelijcke konsten ghekleedt / hebbende op haer hooft eene croone ghemaect van lelien ende roosen dooz malckanderen geblochten. Dese dienst-maghet des Heeren dan uyt verbaesthepdt versuchtende / heeft gheantwoort / dat sp niet weerdigh en was / om eene soo groote majestept te kennen: Ademacl (sepde sp) dat ick / eene vlesliche creature / de wetten der sonde onder-woopen ben; ende dat ghy nu op-ghenomen zijnde in 't ghetal vande heplighen des hemels / verblijmt ende beviydt zijt van alle onverderffelijckhepdt. Als-doen heeft Cordula tot haer gheseyt: Ghy moet weten / dat ick gheweest ben eene van 't ghetal der **HH**. Maeghden van Colen / die eenen nacht langher dan sp in den strijdt Christi triompherende / hebbe gheleest; ende den na-volghenden dagh myselfen aen de beulen op-gheoffert dooz begheerte van oock ghedoodt te worden: ende aldus en hebbe ick in den Heere Christus stervende / mijne susters niet verlaten / noch de croone der martelien verlozen. Daerom als den dagh van haer-liever glorieuse doodt in de stadt van Colen nu met eene behoorlijcke devotie wordt ghebiert / soo wort oock noch eenighsins ghedenckenisse van mijnen naem ghehouden.

Matth. 16.

Ioan. 20.

Sp veropenbaert
haer aen
Helendzuda.